

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 22 mars 1920 kl. 2 e. m.

Utlåtande, angående vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande rörande nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar angående elfte huvudtiteln.

A. Det civila pensionsväsendet.

1:o) I en till riksdagen avlåten, den 14 februari 1920 dagtecknad proposition (nr 121) har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att dels begravningshjälp å 240 kronor och dels årlig livränta från och med den 1 oktober 1917 å 600 kronor må till observatorn *Manne Hoflings* föräldrar gårdsägaren *Isak Nikolaus Gustafsson* i Östersund och dennes hustru *Anna Persson* jämlikt bestämmelserna i lagen om försäkring för olycksfall i arbete utgå av förslagsanslaget till statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete.

*Ang.
livränta m. m.
åt gårdsäga-
ren J. N.
Gustafsson i
Östersund och
hans hustru.*

Utredningen återfinnes i ovanberörda statsrådsprotokoll, till vilket utskottet får hänvisa.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 121 må av riksdagen bifallas.

B. Det militära pensionsväsendet.

Ang.
ersättning åt
förr
volontären
Otto Teodor
Liljegren i
anledning av
kroppsskada.
ådragen un-
der militär-
tjänstgöring.

2:o) I en inom andra kammaren av herr *Sköld* väckt motion, nr 181, hemställes, »att riksdagen för sin del måtte medgiva, att till förr volontären vid Göta livgarde *Otto Teodor Liljegren* må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, föreskrivna tid — från beväringssmannskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.»

Till stöd för framställningen anför motionären:

»Under vintern 1913—1914 hade O. T. Liljegren — hemmahörande i Grönby socken av Malmöhus län — anställning som volontär vid Göta livgardes 9 komp. Han ådrog sig här, såsom av bilagorna framgår, en svårare förkylning, som övergick i »kronisk lungsjukdom». På grund härav förklarades han oduglig till krigstjänst och avskedades den 10 juni 1914. sålunda långt före tjänstetidens utgång. Sjukdomen, som under första tiden tillät L. att utföra mera tillfälligt arbete, förvärrades emellertid, och efter en svårare lungblödning 1917 är han fullkomligt oförmögen till allt arbete. Själv är han fullkomligt medlös, och han försörjes nu mestadels av sin mor, som är änka och i fattiga omständigheter.

Det är ganska troligt, att Liljegren skulle varit berättigad till livränta enligt nådiga förordningen av den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Men på grund av okunnighet har han inte gjort framställning inom den i nämnda förordning § 12 stadgade tiden av två år efter det skadan yppats.»

Motionären framhåller vidare, att Liljegren vore i stort behov av understöd och att det icke kunde vara rättvist, att han på grund av ren okunnighet skulle gå miste om honom eventuellt tillkommande livränta, samt erinrar, hurusom 1918 års lagtima riksdag med anledning av en kungl. proposition nr 303 fattat ett liknande beslut.

Beträffande de vid motionen fogade bilagorna får utskottet hänvisa till motionen.

På grund av vad motionären anfört och med hänvisning till av riksdagen tidigare i ett flertal liknande fall fattade beslut hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att till förr volon-
tären vid Göta livgarde *Otto Teodor Liljegren* må —

utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den i § 12 av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring föreskrivna tid — från beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

3:o) I en inom andra kammaren av herr *Runefors* väckt motion, nr 173, har anförts följande:

*Ang.
pension åt
förra båts-
mannen Johan
Alfred Johans-
son Lundblad.*

»Riksdagen har vid flera tillfällen visat, att den behjärtat framställningar om små pensioner åt f. d. befattningshavare i statens tjänst, som på grund av olika omständigheter tagit avsked före pensionsåldern.

Förra båtsmannen *Johan Alfred Johansson Lundblad* tog avsked från tjänsten den 21 april 1898 efter 16 $\frac{7}{12}$ års oförvitlig tjänstgöring vid flottan.

Orsaken härtill var att hans dåvarande hustru dog och deras fyra små barns skötsel och vård fordrade att fadern sökte sig arbete i hemtrakten.

Nu börjar han att bli gammal och har i andra äktenskapet tre minderåriga barn att försörja samt lever under mycket små omständigheter.»

Under åberopande av det anförda hemställer motionären, »att riksdagen ville besluta, att förra båtsmannen *Johan Alfred Johansson Lundblad* måtte i pension erhålla lika med de båtsmän, som tjänat i tjugu år och däröver».

I fråga om de vid motionen fogade bilagorna tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Av utredningen i ärendet framgår, att *Lundblad*, då han vid 36 års ålder erhöll begärt avsked, tjänat under en tid av 16 år 7 månader, däraf 16 år 2 månader från 20 års ålder. *Lundblad* har alltså icke uppfyllt villkoren för erhållande av pension. Vid sådant förhållande och då några särskilt bevakande omständigheter icke här ådagalagts, vilka kunna föranleda att bereda *Lundblad* pension framför andra i avseende å tjänstetid med honom likställda f. d. båtsmän, har utskottet ansett sig böra avstyrka bifall till motionen.

Utskottet.

Utskottets hemställer alltså,

att förevarande motion II: 173 ej må av riksdagen bifallas.

C. Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. justitiedepartementet.

Ang.
årligt under-
stöd åt
änkorna efter
tre vaktkon-
staplar vid
fångvärdens.

4:o) I en inom andra kammaren av herr *Leander* väckt motion nr 31 har hemställts, att »riksdagen ville besluta, att en var av avlidne vaktkonstaplarna *Håkan Jönsson Dahlbergs*, *Frans Palmqvists* och *Karl Rudolf Sandbergs* änkor, nämligen *Ingelöv Dahlberg*, född Andersdotter, *Fredrika Charlotta Palmqvist*, född Hansson, och *Carolina Sandberg*, född Hultman, må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 240 kronor.»

Till stöd för motionen har anförts följande:

»Vaktkonstapeln vid tvångsarbetsanstalten i Karlskrona *Håkan Jönsson Dahlberg* hade, då han den 31 augusti 1904 erhöll avsked med pension, varit anställd i statens tjänst i närmare 44 år, nämligen i 11 år såsom korpral vid kungl. marinregementet och i 33 år såsom vaktkonstapel inom fångvärdens. Vid sitt frånfälle den 1 februari 1919 efterlämnade han bland andra anhöriga sin hustru *Ingelöv Dahlberg*, född Andersdotter, vilken såsom född 1842 numera är oförmögen att genom arbete försörja sig, helst som hon jämte sin höga ålder är sjuklig. Enär *Dahlberg* icke var medlem av civilstatens änke- och pupillkassa, uppbär änkan ingen pension.

Vid samma anstalt anställde vaktkonstapeln *Frans Palmqvist* hade, då han den 31 mars 1910 gick i pension, innehaft statstjänst i över 48 år, därav i 9 år såsom soldat vid kungl. marinregementet och övriga tiden såsom vaktkonstapel. Vid sin död den 17 okt. 1919 efterlämnade han sin 70-åriga sjuka hustru, *Fredrika Charlotta Palmqvist*, född Hansson, i behövande omständigheter. Ej heller *Palmqvist* var medlem av civilstatens änke- och pupillkassa.

Vaktkonstapeln vid tvångsarbetsanstalten å Svartsjö *Karl Rudolf Sandberg* slutligen antogs till matros i kungl. flottan 1856. År 1872 gick han över till fångvårdstjänst och var anställd såsom vaktkonstapel vid kronoarbeta-stationen å Tjurkö, tills denna nedlades, varefter han transporterades till tvångsarbetsanstalten å Svartsjö. Den 31 oktober 1901 erhöll han avsked med pension och avled därefter den 25 februari 1919. Hans hustru *Carolina Sandberg*, född Hultman, finnes däremot ännu i livet men är såsom född 1835 gammal och orkeslös samt obemedlad. Någon pension äger icke heller hon laglig rätt att uppbära, då mannen ej tillhörde civilstatens änke- och pupillkassa.

Pensionsbeloppet till en vaktkonstapels änka utan minderåriga barn utgår enligt bestämmelser, som numera gälla, med 240 kronor per år, vartill för närvarande kommer dyrtidstillägg.»

Motionären har vidare erinrat, att riksdagen tidigare nästan undantagslöst beviljat understöd åt änkor, vilkas förhållanden liknat de tre ovannämnda änkornas.

Vid motionen fogade bilagor styrka riktigheten av de av motionären lämnade uppgifterna.

Under återopande av riksdagens tidigare beslut i liknande fall har utskottet ansett sig böra tillstyrka ett understödsbelopp av 240 kronor till en var av ovannämnda tre änkor.

Utskottet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 31, må medgiva, att envar av avlidna vaktkonstaplarna Håkan Jönsson Dahlbergs, Frans Palmqvists och Karl Rudolf Sandbergs änkor, nämligen Ingelöv Dahlberg, född Andersdotter, Fredrika Charlotta Palmqvist, född Hansson, och Carolina Sandberg, född Hultman, må från och med den 1 januari 1920 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundrafyrtio kronor.

5:o) I en inom andra kammaren av herr *Månsson* i Hagaström väckt motion, nr 179, hemställes, att »riksdagen måtte bevilja framlidne vaktkonstapeln *Johan Erikssons änka Johanna Amanda, född Andersdotter*, ett årligt understöd av 400 kronor att från och med innevarande år utgå så länge hon lever ogift».

Ang.
årligt under-
stöd åt änkan
*Johanna
Amanda
Eriksson, född
Andersdotter.*

Till stöd för sin hemställan har motionären anfört:

»Vaktkonstapeln *Johan Eriksson* erhöll den 1 september 1878 anställning vid Centralfängelset å Långholmen och hade således då han den 23 maj 1919 avled en tjänstetid av över 41 år 8 månader och 23 dagar.

Änkan är ej berättigad till pension, då *Eriksson* ej var med i civilstatens änke- och pupillkassa. Anslutningen till denna kassa var till en början frivillig, och då lönen var liten, kunde många av de äldre vaktkonstaplarna ej bära avgifterna till kassan. Änkan är enligt bifogade läkarintyg oförmögen till arbete. Därtill kommer ålderdomssvaghet, som gör hennes ställning ännu mer brydsam.

I betraktande av mannens långa tjänstetid torde det under sådana förhållanden inte vara mer än rimligt, att statsmakterna här ingripa hjälpende.

Riksdagen har också i en mängd liknande fall visat sig behjärta nödlidande änkors ställning. För övrigt hänvisas till medföljande bilagor. Som skäligt understödsbelopp föreslås 400 kronor om året att utgå så länge hon lever ogift.»

Beträffande de vid motionen fogade bilagor tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet.

Riksdagen har tidigare beviljat pensioner i likartade fall, och hava dessa pensioner i allmänhet bestämts att utgå med 240 kronor. Utskottet anser sig i förevarande fall böra tillstyrka enahanda belopp som under nästföregående punkt.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II: 179, må medgiva, att vaktkonstapeln Johan Erikssons änka Johanna Amanda Eriksson, född Andersdotter, må, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av tvåhundrafyrtio kronor, att utgå från och med den 1 januari 1920.

II. Ang. lantförvarsdepartementet.

*Ang.
pension åt
förra faktori-
arbetaren
Axel Hell-
gren.*

6:o) I en inom första kammaren av herr *Modig* väckt motion, nr 105, hemställes, att »riksdagen måtte besluta tillerkänna förra faktoriarbetaren *Axel Hellgren*, Eriksberg, Tumbo, under hans återstående livstid från allmänna indragningsstaten en pension eller av andra medel ett årligt understöd av 400 kronor.

Till stöd för sin framställning har motionären anfört följande:

»I skrivelse, daterad den 13 januari 1919, ingick förra arbetaren vid statens gevärsfaktori i Eskilstuna, *Axel Hellgren*, till statsrådet och chefen för lantförvarsdepartementet med vördsam anhållan, att han måtte genom Kungl. Maj:ts försorg bliva meddelad något belopp i pension.

Såsom motiv för sin framställning åberopade *Hellgren*, att han, som vore född den 4 mars år 1861, från den 23 juli 1897 till den 20 juli 1918, alltså i ungefär tjuguet (21) år, innehafvt anställning å statens gevärsfaktori i Eskilstuna. På grund av arbetets art, som krävde ett pressande stillastående och en i följd därav påkommen sjukdom i ett ben, nödgades han avgå från sin anställning. Han inköpte då för tretusen femhundra (3,500) kronor ett soldattorp med sex tunnland jord, å vilket han nu söker livnära sig med att utföra de lättare arbetena. För de tyngre måste han leja hjälpkrafter.

Efter remiss av *Hellgrens* ansökan till statskontoret, arméförvaltningens artilleridepartement och styresmannen för gevärsfaktoriet vitsordade denne *Hellgrens* 21-åriga tjänstetid, samt att *Hellgren* alltid varit flitig och skötsam. Under hänvisning till, att för pension åt arbetare vid gevärsfaktoriet hittills alltid krävts 30 tjänsteår samt till, att *Hellgren* själv begärt sitt avsked, förklarade styresmannen, med hän-

syn dessutom till det prejudikat, som ett bifall till Hellgrens ansökan kunde befaras skapa, sig icke kunna tillstyrka denna begäran.

Arméförvaltningen och statskontoret anslöto sig till styresmannens uttalande. På grund därav fann sig, enligt en handlingarna närlagd anteckning, statsrådet icke kunna föreslå Kungl. Maj:t någon åtgärd i ärendet.

Det torde icke kunna bestridas, att detta resultat grundar sig på formellt giltiga grunder. Men det överensstämmer *icke* med vad jag i detta fall finner vara en statens förpliktelse och ännu mindre med billighetens fordringar. Då jag därtill känner förhållandena närmare, anser jag goda skäl föreligga att vädja till riksdagen, som givetvis också står mera obunden än myndigheter och Kungl. Maj:t att bevilja Hellgren en mindre pension.

I styresmannens för gevärsfaktoriet yttrande över ansökan anföres, att Hellgren »torde vara i det närmaste skuldfri» på torpet, samt att hans barn — fem flickor — nu äro fullvuxna och fyra utav dem gifta.

Härtill må blott erinras, att den, som känner hur Hellgren endast genom den yttersta arbetsamhet och en exemplarisk skötsamhet, icke blott, trots en svag kroppskonstitution, uppehållit sin familj och fostrat sina döttrar till dugande kvinnor, utan därtill sammansparat det belopp — i och för sig litet men i förhållande till Hellgrens inkomster betydande — han avbetalat på torpet, så blir det angeläget, att staten icke ställer sig kallt avvisande till en sådan begäran som den av Hellgren framställda. Skulle dessa hans egenskaper åberopas som skäl mot att bispunga, då torde staten därmed knappast själv rätt tillgodose sina egna intressen. Ej heller synes det böra läggas Hellgren till last, att han icke, delvis invalid och vid hög ålder som han var, i stället begärde att få kvarstanna i något lättare och än mindre betalt arbete vid faktoriet. Hans beslut att söka sig ut ur trängseln i staden till ett litet eget hem kan icke, enligt mitt förmenande, göra hans anspråk begränsade på sätt han själv gjort, mindre befogade.

På åtskilliga andra områden utgår för statstjänst avkortad pension. Den extra ordinarie personalen vid de affärsdrivande verken erhåller viss sådan förmån efter 10 års tjänstgöring. Det synes då ock vara skäligt, att samma princip blir tillämpad även å Hellgren.

Enligt styresmannens för gevärsfaktoriet yttrande i ärendet skulle i vissa fall för arbetare därstädes efter 30 års tjänst begärts — och då alltid beviljats — 600 kronor i pension. I enlighet härmed bleve det endast proportionell rättvisa, därest Hellgren erhöle för sin över 20-åriga tjänstetid 400 kronor.»

I det i motionen omnämnda den 13 januari 1919 dagtecknade yttrandet av styresmannen för Karl Gustafs stads gevärsfaktori anföres, bland annat, följande:

»Hellgren har i 21 år som maskinarbetare varit anställd i gevärsfaktoriet tjänst och lämnade på egen begäran sitt arbete sistlidne juli månad. Han har under sin tjänstetid alltid varit flitig och skötsam.

Hellgren var ägare till en liten gård i Snopptorp, som han 1918 sålde, var- efter han köpte ett torp i Tumbo för 3,500 kronor, samt torde vara i det närmaste skuldfri på detta. Utom tjänsten var Hellgren landstingsman i 4 år samt

ledamot i pensionsnämnden likaledes i 4 år (1914--1917). I denna senare utförde han ett nitiskt och samvetsgrant arbete.

Beträffande familjeförhållanden kan nämnas, att han är gift och har 5 döttrar i åldern 33, 30, 28, 27 och 23 år. Endast den äldsta är ogift och tjänar sitt uppehälle utom hemmet.

För arbetare vid gevärsfaktoriet, som haft minst 30 tjänstår, har hos Kungl. Maj:t genom kungl. arméförvaltningens artilleridepartement utverkats proposition till riksdagen om pension på 500 eller 600 kronor, vilken pension i alla förekommande fall kommit vederbörande till del.

Hellgren gör en jämförelse med personal vid statens järnvägsbyggnader, vilka pensioneras redan vid 25 tjänstår, men då Hellgrens tjänstår icke äro mera än 21, således 4 år mindre, kan det omnämnda exemplet ej tillämpas på Hellgren.

Då det antal tjänstår, som kommer på Hellgrens del, ej uppgår till stort mer än $\frac{2}{3}$ av hittills beräknade tjänstår, för vilka pension eljes vid armén ansetts kunna ifrågakomma, och intet inträffat, som kan motivera en tidigare pensionering, annat än enligt skrivelsen påkommen sjukdom, som omöjliggjort »fortsatt tjänst med stillastående arbete» (kursivering av den sökande), men då intet hinder förelagat för Hellgren att utföra annat för sin åkomma mera lämpat och passande arbete, t. ex. besiktningsarbete, och då han själv begärt sitt avsked, anser jag icke att pension för Hellgren kan ifrågakomma, så mycket mindre som ej sådana ömmande omständigheter kunna framdragas, såsom sjuka eller minderåriga barn att försörja.

Det prejudikat, som genom tilldelning av pension i ett fall som detta skulle skapas, torde tvivelsutan bliva av ganska stor betydelse.»

På grund av vad styresmannen för gevärsfaktoriet anfört hemställde arméförvaltningens artilleridepartement och statskontoret i särskilda infortrade utlåtanden, att den av Hellgren gjorda ansökningen icke måtte till någon åtgärd föranleda; och beslöt Kungl. Maj:t i överensstämmelse härmed.

Utskottet.

Även utskottet är av den mening, att sådana omständigheter icke föreligga, som i förevarande fall kunde motivera en tidigare pensionering än den, vilken eljest vid armén ansetts kunna ifrågakomma. På grund härav och med hänsyn till de konsekvenser, som ett bifall till motionen skulle medföra, hemställer utskottet,

att förevarande motion I:105 ej må av riksdagen bifallas.

Ang.
örligt under-
stöd af fri-
herre Carl
Cederströms
änka.

7:o) I en inom andra kammaren väckt motion, nr 220, av herr *Leander* jämte sex andra av kammarens ledamöter har hemställts, »det riksdagen ville besluta, att avlidne friherre *Carl Cederströms* änka, *Minna*

Cederström, född *Poppius*, må från och med den 1 januari 1920, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd å 1,000 (ett tusen) kronor.»

Till stöd för yrkandet hava motionärerna anfört följande:

»Friherre *Carl Cederström*, Sveriges förste flygare, med svenskt diplomnummer 1 och internationellt diplomnummer 74, avlade sina flygarprov i Frankrike 1910 vid uppnådda 42 års ålder.

Trots sin jämförelsevis höga ålder — ur flygaresynpunkt sett — var friherre *Cederström* i alla avseenden den svenska flygningens förste föregångsman — den förste flygaren, den förste flygskolechefen och flygläraren, den förste flygfabrikanten — och han har genom sitt exempel och sitt målmedvetna, nydanande arbete i dessa avseenden möjliggjort och påskyndat det militära flygväsendets utveckling i Sverige.

Vid hans flygskola å *Malmen* hava de första i Sverige utbildade militärflygarna från marinen och armén utdanats, och även sedermera, då han blivit chef för *Södertälje verkstäders flygskola*, har en stor del av arméns och marinens flygare under hans ledning erhållit sin första flygutbildning.

Liksom hans energi skapat den första flygskolan i Sverige, blev han ock skaparen av den första flygfabriken, utgörande en avdelning av *Södertälje verkstäder*. Såväl från denna som från det sedermera av honom bildade *Skandinaviska aviatikaktiebolagets fabrik* har staten förvärvat ett antal svensksbyggda flygmaskiner.

Vid sin död, vilken som bekant inträffade den 29 juni 1918 genom drunkning i *Ålands hav* under en olycklig flygfärd, var han på väg för att i *Finland* söka väcka intresse för skapandet av flygförbindelser med Sverige, således ett nytt föregångsarbete på den svenska flygningens område.

Om också icke direkt anställd i statens tjänst har dock, som synes, friherre *Cederströms livsgärning* varit mycket nära förbunden med en statsverksamhet, nämligen med det militära flygväsendet, för vilket han utan gensägelse varit en föregångsman. Hans gärning har även långt därutanför haft sin stora fosterländska betydelse, varför han väl torde kunna jämföras med en statstjänsteman, då det är fråga om beviljandet av pension till hans efterlevande. Friherre *Cederströms* egenskap av att i sin föregångsverksamhet hava varit nr 1 i riket, torde vara tillräcklig för att ej behöva anse ett tilldelande av pension till hans änka och barn som ett normerande prejudikat.

Friherre *Cederströms änka*, *Minna Cederström*, född *Poppius*, omhänderhaver makarnas barn, *Ulla-Metta*, född den 4 januari 1915. Någon förmögenhet efterlämnade ej friherre *Cederström* till sin änka och dotter.»

Då *Cederströms änka* icke lagligen är berättigad till pension och i övrigt några omständigheter icke anförts, vilka synas böra föranleda till beviljande av understöd från statens sida, har utskottet, som icke heller funnit sig övertygat att något verkligt behov av understöd är för handen, ansett sig böra avstyrka bifall till motionen.

Ulskottet.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion II:220 ej må av riksdagen bifallas

III. Aug. sjöförvarsdepartementet.

Aug.
registrator
Rahmns
uppförande
å allmänna
indragnings-
staten.

8:o) I proposition nr 125 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförvarsärenden den 20 februari 1920, föreslagit riksdagen besluta, att registratorn i sjöförvarsdepartementet *Elis Rahmn* skall den 1 juli 1920 uppföras å allmänna indragningsstaten, med rätt för honom att uppbära de avlöningsförmåner å tillhopa 6,913 kronor 55 öre, för år räknat, av vilka han vid överflyttningen är i åtnjutande, därvid beträffande dyrtidstillägg åt Rahmn skall, så länge han innehar berörda avlöningsförmåner, gälla vad om dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst vid överflyttningen är eller därefter må bliva stadgat, dock med skyldighet för Rahmn ej mindre att, i händelse han efter överflyttningen till indragningsstaten erhåller annan ordinarie befattning å rikets, riksdagens eller kommuns stat, i allo frånträda avlöningsförmånerna å indragningsstaten, såvida de understiga eller äro lika med de nya avlöningsförmånerna, samt, därest avlöningsförmånerna å indragningsstaten överstiga berörda nya avlöningsförmåner, vidkännas mot de senare svarande avdrag, än även att, när han, kvarstående å indragningsstaten, uppnått 65 levnadsår, från och med månaden näst därefter åtnöjas med pension å indragningsstat, motsvarande den del av de till honom å indragningsstaten utgående avlöningsförmåner, som är att hänföra till lön och ålderstillägg, eller 3,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll.

Utskottet har icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, och hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 125 må av riksdagen bifallas.

9:o) I en inom riksdagens andra kammare av herr *Leander* väckt motion, nr 30, har hemställts, »att genom olyckshändelse avlidne underofficerskorpralen *Sven Olov Anderssons änka, Matilda Andersson*, född Andersdotter, må från och med den 1 januari 1920, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 300 kronor.»

*Ang
årligt under-
stöd åt under-
officers-
korpralen
Sven Olov
Anderssons
änka Matilda
Andersson,
född Anders-
dotter.*

För stöd för denna hemställan anföres i motionen:

»Underofficerskorpralen vid kungl. flottan *Sven Olov Andersson* avled den 14 december 1891 genom olyckshändelse under dykeriarbete, som utfördes från kanonbåten *Svensksund*, å vilken han för tillfället var kommenderad. Enligt muntligen lämnade uppgifter skulle *Andersson* på grund av någon felaktighet i dykeriapparatens ha blivit kvävd under nedstigandet i vattnet.

Andersson, som var född 1854 och den 1 augusti 1880 inskrevs vid sjömanskåren i *Karlskrona*, började nästan omedelbart tjänstgöra såsom dykare och blev efter ett par års förlopp eller den 31 augusti 1882 approberad såsom sådan. Vid sin död efterlämnade han sin hustru *Matilda Andersson*, född *Andersdotter* den 29 juni 1864, samt en son *Gustaf Adolf Konstantin*, som är född den 13 december 1890. Den senare lider av tuberkulos och är därför mestadels oförmögen till arbete. Det har dock lyckats modern att nödortftligen försörja både sig själv och sonen, så länge hennes egen hälsa varit god. Men sedan även hon blivit hemsökt av sjukdom, har ställningen för moder och son blivit mycket bekymmersam för att icke säga nästan förtvivlad.

Enär *Andersson* satte livet till under utförande av arbete för statens räkning, synes denna ha skyldighet att åtminstone i någon mån bisträcka hans efterlevande hustru, då hon, som dock redligen strävat att hålla sig uppe, numera på grund av vidriga förhållanden råkat i nödställd belägenhet.»

Beträffande vid motionen fogade intyg får utskottet hänvisa till motionen.

På grund av vad i motionen anförts, har utskottet ansett sig böra biträda motionärens framställning och hemställer därför,

att riksdagen, med bifall till förevarande motion, må medgiva, att avlidne underofficerskorpralen *Sven Olov Anderssons änka Anna Matilda Andersson*, född *Andersdotter*, må från och med den 1 januari 1920, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tre hundra kronor.

IV. Ang. civildepartementet.

Ang.
tilläggs-
pension till
förra skriv-
biträdet
Jenny Elise
Hansson, född
Törngren.

10:o) I proposition nr 56 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden den 6 februari 1920, föreslagit riksdagen medgiva, att förra skrivbiträdet hos länsstyrelsen i Stockholms län *Jenny Elise Hansson*, född Törngren, må från och med den 1 november 1918 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, utöver henne från anslaget till pensionering av civila tjänst innehavare tillkommande pension av 660 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig tilläggspension av 190 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i ovanberörda statsrådsprotokoll, till vilket utskottet får hänvisa.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts framställning hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att förra skrivbiträdet hos länsstyrelsen i Stockholms län *Jenny Elise Hansson*, född Törngren, må från och med den 1 november 1918 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver änka, utöver henne från anslaget till pensionering av civila tjänst innehavare tillkommande pension av sex hundra sextio kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig tilläggspension av ett hundra nittio kronor.

Ang.
understöd
åt förre extra
polismanen
K. G. W.
Särenholms
änka *Edla
Jenny Sären-
holm m. fl.*

11:o) I en till riksdagen avlåten, den 13 februari 1920 dagtecknad proposition nr 117 har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att å allmänna indragningsstaten årliga understöd må under vederbörandes återstående livstid utgå

dels från och med den 1 maj 1919 till förre extra polismanen *Karl Gustaf Werner Särenholms* änka *Edla Jenny Särenholm*, född Fransen, så länge hon förbliver änka, med 200 kronor,

dels ock från och med den 1 november 1919, under samma förbehåll, till förre uppsyningsmannen vid Lunds hospital och asyl *Per Nilsson Ekströms* änka *Ida Augusta Ekström*, född Hansson, med 400 kronor.

I fråga om utredningen i ärendet tillåter sig utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, hemställer,

att riksdagen må medgiva, att å allmänna indragningsstaten årliga understöd må under vederbörandes återstående livstid utgå

dels från och med den 1 maj 1919 till förre extra polismannen Karl Gustaf Werner Säreholms änka Edla Jenny Säreholm, född Fransen, så länge hon förbliver änka, med två hundra kronor,

dels ock från och med den 1 november 1919, under samma förbehåll, till förre uppsyningsmannen vid Lunds hospital och asyl Per Nilsson Ekströms änka Ida Augusta Ekström, född Hansson, med fyra hundra kronor.

12:o) I en till riksdagen avlåten, den 16 januari 1920 dagtecknad proposition, nr 53, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att å allmänna indragningsstaten årliga understöd må utgå

till extra ordinarie kontorsskrivaren vid statens järnvägar *Carl Adolf Unanders änka Ida Henrietta Unander*, född Lindström, från och med den 1 april 1919 under hennes återstående livstid, så länge hon förbliver i nuvarande änkestånd, med 300 kronor,

till förre ekonomidrängen vid Lunds hospital och asyl *Måns Jönsson Levins änka Hanna Levin*, född Andersson, från och med den 1 januari 1919 under hennes återstående livstid, så länge hon förbliver änka, med likaledes 300 kronor, samt

till renhållaren vid Uppsala hospital och asyl *Karl Gustaf Westers lunds änka Emma Kristina Westerslund*, född Andersson, från och med den 1 februari 1919 under hennes återstående livstid, så länge hon förbliver änka, med 300 kronor samt till makarnas barn *Enar Gösta William* från och med sistnämnda dag till och med det kalenderår, varunder han fyller 18 år, med 60 kronor.

Beträffande den av Kungl. Maj:t i ärendet framlagda utredningen tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet över civilärenden för ovan angivna dag.

Utskottet, som på de i statsrådsprotokollet anförda grunder ansett sig böra tillstyrka bifall till ifrågavarande framställning, hemställer,

Ang.
årliga under-
stöd å all-
männa in-
dragnings-
staten åt
änkor och
barn efter
vissa befatt-
ningshavare
vid statens
järnvägar
och sinnes-
sjukvårds-
anstalter.

Utskottet.

att Kungl. Maj:ts proposition nr 53 må av riksdagen bifallas.

V. Ang. finansdepartementet.

Ang.
pensioner åt f.
d. assistenten
vid tekniska
högskolans
material-
provvnings-
anstalt G. C.
Réhn, f. d.
kontrollören
vid socker-
beskattningen
N. Andersson
samt byrå-
chefens i
patent- och
registrerings-
verket Nils
Olof Wilhelm
Rahms änka
Edith Rahm,
född Wågman.

13:o) I proposition nr 152 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att årliga pensioner må å allmänna indragningsstaten från nedannämnda tider utgå till följande personer nämligen

a) f. d. assistenten vid tekniska högskolans materialprovvningsanstalt *Gustaf Christian Réhn* med 1,150 kronor från och med den 1 januari 1920;

b) f. d. kontrollören vid sockerbeskattningen *Nils Andersson* med 750 kronor från och med den 1 augusti 1919; samt

c) byråchefens i patent- och registreringsverket *Nils Olof Wilhelm Rahm* änka *Anna Edith Johanna Rahm*, född Wågman, med 800 kronor från och med den 1 januari 1919 under hennes återstående livstid så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över finansärenden den 27 februari 1920, till vilket utskottet tillåter sig hänvisa.

Utskottet, som på de i ovanberörda statsrådsprotokoll anförda skäl funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställningar, hemställer,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 152 må av riksdagen bifallas.

VI. Ang. ecklesiastikdepartementet.

Ang.
pension åt
direktören vid
Pulkovas
observatorium
J. O. Back-
lunds änka
Ulrika Kata-
rina Backlund.

14:o) I en till riksdagen den 13 februari 1920 avlåten proposition, nr 88, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva att professorn och direktören vid Pulkovas observatorium *Johan Oskar Backlunds änka, Ulrika Katarina Backlund*, född Widebeck, må från och med den 1 januari 1920, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd och är i mistning av henne från ryska staten tillerkänd pension, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 1,500 kronor.

Av åberopade statsrådsprotokollet framgår, att professorn och direk-

tören vid astronomiska observatoriet i Pulkova i Ryssland Johan Oskar Backlunds änka Ulrika Katarina Backlund, född Widebeck, anhållit om beredande åt henne av pension av svenska statmedel samt att *vetenskapsakademien* i avgivet utlåtande tillstyrkt beredande åt sökanden av en årlig pension å 1,500 kronor.

Statskontoret har i infortrat yttrande i ämnet anfört:

En liknande pensionsfråga var föremål för prövning av 1919 års lagtima riksdag, i det att nämligen i en inom andra kammaren väckt motion (16/II) föreslogs, att förre direktören vid Pulkovas observatorium M. Nyrén, vilken år 1908 erhållit avsked med rätt till pension av ryska staten till belopp av 3,000 rubel men alltsedan september 1917 till följd av omvälvningarna i Ryssland icke erhållit den honom tillerkända pensionen, måtte från och med den 1 januari 1918 erhålla pension från allmänna indragningsstaten till ett den honom tillförsäkrade pensionen i svenskt mynt motsvarande belopp av 5,760 kronor årligen. I ett häröver till bankoutskottet avgivet yttrande framhöll statskontoret, att då förevarande fråga fullständigt undandrog sig varje bedömande enligt vanliga pensioneringsgrunder; att det icke vore fråga om att bereda pension såsom ersättning för arbete i svenska statens tjänst. utan att det gällde att av billighetsskäl övertaga en främmande stats förpliktelse mot en dess åldriga tjänare; samt att emellertid billighetsskäl enligt statskontorets mening onekligen kunde anses föreligga för bifall till motionen åtminstone i vad den avsåg ersättning för pensionen efter ingången av år 1919. Riksdagen biföll motionen på det sätt, att det föreslagna understödet beviljades från och med år 1919, så länge Nyrén är i mistning av den honom från ryska staten tillerkända pensionen, varvid enligt riksdagens uttalande förutsattes, att, därest ryska staten för tid, under vilken svenska staten utbetalat Nyréns pension, fullgör sitt åtagande gentemot Nyrén, denne kommer att till statsverket återbära vad detsamma under omförmälda tid förskjutit.

Nu förevarande ansökning om pension grundar sig likaledes därpå, att pension. som tillförsäkrats sökanden att utgå av ryska statskassan, på grund av händelsernas utveckling i Ryssland tills vidare icke utgår. Vid sådant förhållande och då sökanden lär för sin utkomst vara beroende av pensionen, vill det synas statskontoret billigt, att svenska staten även i detta fall träder hjälpsamt till på samma villkor, som gälla för den till Nyrén från allmänna indragningsstaten utgående pensionen. Mot det föreslagna beloppet anser sig statskontoret icke böra göra någon erinran och vill beträffande den jämväl i handlingarna berörda frågan om tillfälligt tillägg till den föreslagna pensionen under nu rådande kristid framhålla, att statskontoret ansett sig med stöd av regeringsrättens utslag i en dylik fråga kunna utbetala dyrtidstillägg å pension, som av riksdagen beviljats att utgå från allmänna indragningsstaten, även i sådant fall där pensionen icke grundats på anställning i statens tjänst.

Departementschefen har anslutit sig till de i ärendet hörda myndigheternas förslag men förutsätter, i likhet med vad 1919 års lagtima riksdag uttalat i förenämnda pensionsärende beträffande Nyrén, att därest ryska staten för tid, under vilken svenska staten utbetalat nu ifrågakvarande pension till Ulrika Katarina Backlund, fullgör sitt åtagande

gentemot henne, hon kommer att till statsverket återbära vad detsamma under omförmälda tid förskjutit.

Utskottet.

Såsom av statskontoret framhållits, erbjuder förevarande pensionsärende stora likheter med den av föregående års lagtima riksdag behandlade frågan om pension åt förre vice direktören vid Pulkovas observatorium M. Nyrén. Med hänsyn till det beslut, som av riksdagen fattades i nämnda pensionsfråga och då sökandens avlidne man inlagt stora förtjänster om svensk astronomisk vetenskaps utveckling, anser utskottet det vara billigt, att staten bereder änkan Backlund erforderligt understöd, så länge hon på grund av de i Ryssland rådande exceptionella förhållandena går miste om den pension, vartill hon såsom änka efter en ryska statens ämbetsman är berättigad. Utskottet förutsätter emellertid, liksom departementschefen, att därest ryska staten för tid, under vilken svenska staten utbetalat nu ifrågavarande pension till änkan Backlund, fullgör sitt åtagande gentemot henne, hon kommer att till statsverket återbära vad detsamma under omförmälda tid förskjutit.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må besluta, att professorn och direktören vid Pulkovas observatorium Johan Oskar Backlunds änka Ulrika Katarina Backlund, född Widebeck, må från och med den 1 januari 1920, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd och är i mistning av henne från ryska staten tillerkänd pension, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av ettusen femhundra kronor.

Ang.
pension åt
vårdarinnan
vid institutet
och förskolan
för blinda å
Tomtebodas
Kristina Vilhelmina
Peteresson.

15:o) I en till riksdagen den 20 februari 1920 avlåten proposition nr 118 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att vårdarinnan vid institutet och förskolan för blinda å Tomteboda *Kristina Vilhelmina Peteresson* må från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 600 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att vårdarinnan vid instutet och förskolan för blinda å Tomtebodas Kristina Vilhelmina Petersson må från och med månaden näst efter den, under vilken hon avgår från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension å sexhundra kronor.

16:o) I en till riksdagen avlåten proposition nr 137 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Umeå *Anders Albert Holmström* må från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension å 1,100 kronor.

Ang.
pension åt
seminarievakt-
mästaren A.
A. Holmström.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 27 februari 1920, till vilket utskottet får hänvisa.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts föreliggande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att vaktmästaren vid folkskoleseminariet i Umeå *Anders Albert Holmström* må från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigas från sin befattning, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten en årlig pension å ettusen etthundra kronor.

17:o) I en inom första kammaren väckt motion, nr 48, av herr *Petterson, Malkolm*, har hemställts, »att riksdagen måtte besluta, att åt folkskollärareänkan *Johanna Kristina Söderström* från Tännö församling i Jönköpings län bevilja en årlig pension å kr. 400 att utgå från och med 1 januari 1920, så länge hon lever ogift».

Ang.
pension åt
förra folkskol-
läraren J. H.
Söderströms
änka.

Beträffande de av motionären såsom stöd för detta yrkande anförda skäl får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet tillåter sig erinra, att 1919 ars lagtima riksdag i enlighet med Kungl. Maj:ts proposition beslutat inrättandet av en statens anstalt för pensionering av folkskollärare m. fl. och godkänt förslag till reglemente för nämnda anstalt. I berörda reglemente stadgas jämlikt *kun- Bihang till riksdagens protokoll 1920. 8 saml. 20 häft. (Nr 26.)*

Utskottet.

görelse den 31 december 1919 (nr 878), som den 4 mars 1920 utkommit av trycket, i kap. IV, övergångsstadganden (punkt 8), att efterlevande efter den, som icke varit delägare i folkskollärarnas änke- och pupillkassa och som avlidit före den 1 januari 1920 och vid sin död innehade anställning som lärare med full tjänstgöring vid av skoldistrikt inrättad folkskola eller pension från folkskollärarnas pensionsinrättning eller understöd från småskollärares m. fl. ålderdomsunderstödsanstalt, må, om de styrka sig vara i behövande omständigheter, av pensionsanstalten förklaras berättigade till pension, som beräknas enligt § 34 mom. 2 och ett familjepensionsunderlag av 300 kronor. Enligt nyssnämnda § 34 mom. 2 utgår pensionen för änka ensam med familjepensionsunderlagets belopp och för änka jämte ett eller flera barn med nyssnämnda belopp, förhöjt med 40 procent för ett barn och därutöver med 10 procent för varje ytterligare barn.

Då änkan Söderström alltså enligt nu gällande bestämmelser kan av pensionsanstalten förklaras berättigad att erhålla ett årligt understöd av 300 kronor eller samma belopp, som av riksdagen tidigare i liknande fall plägat beviljas, har utskottet ansett motionen icke böra föranleda någon åtgärd.

Utskottet hemställer,

att förevarande motion I: 48 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Ang.
årligt under-
stöd åt folk-
skolläraren
J. G. Wetter-
ströms änka.

18:o) I en inom första kammaren väckt motion, nr 49, av herrar *Vindahl* och *von Koch* har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja änkan efter folkskolläraren J. G. Wetterström, *Karolina Vilhelmina Wetterström*, född Jonsson, under sin återstående livstid, ett årligt understöd av 400 kronor att utgå från och med den 1 januari 1920».

I fråga om den av motionärerna i ärendet framlagda utredningen tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Åberopande av vad utskottet under nästföregående punkt anført, hemställer utskottet,

att ifrågavarande motion I: 49 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Ang.
årligt under-
stöd åt
skolläraren
A. L. Ander-
sons änka.

19:o) I en inom första kammaren av herrar *Vindahl* och *von Koch* väckt motion, nr 50, hemställes, »att riksdagen måtte bevilja änkan efter läraren vid mindre folkskolan vid Baflinge inom Svennevads skoldistrikt A. L. Anderson, *Matilda Karolina Anderson*, född Persdotter,

under hennes återstående livstid ett årligt understöd av 400 kronor att utgå från den 1 januari 1920».

Beträffande de av motionärerna till stöd för framställningen anförda grunder får utskottet hänvisa till motionen.

Med åberopande av vad som anförts under punkt 17:o) här ovan hemställer utskottet,

att förevarande motion I: 50 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

20:o) I en inom andra kammaren väckt motion, nr 8, av herr *Sandberg* hemställes, »att riksdagen måtte bevilja småskollärareänkan *Johanna Maria Larsson*, född *Olsson*, från Björkorp Norberga Glanshammar, en årlig pension av 300 kronor att utgå från och med den 1 januari 1920».

Ang.
pension åt
småskol-
läraren *Johan
Edvard Lars-
sons änka.*

Beträffande de av motionären såsom stöd för yrkandet åberopade intyg tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Med hänvisning till vad utskottet under punkt 17:o) här ovan anfört i en liknande fråga hemställer utskottet,

att förevarande motion II: 8 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

21:o) I en inom andra kammaren av herr *Molin* i Aspa väckt motion, nr 73, har hemställts, »att riksdagen måtte bevilja folkskollärareänkan *Anna Kristina Eriksson*, född *Andersdotter*, Norrbyås församling och Örebro län, å allmänna indragningsstaten en årlig pension av 400 kronor att utgå från och med den 1 januari 1920.»

Ang. pension
åt folkskol-
lärareänkan
*Anna Kristina
Eriksson.*

I fråga om den av motionären i ärendet förebragta utredningen får utskottet hänvisa till motionen.

Under åberopande av vad utskottet här ovan under punkt 17:o) anfört, hemställer utskottet,

att ifrågavarande motion II: 73 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

VII. Ang. jordbruksdepartementet.

Ang.
årliga under-
stöd åt
änkorna O.
A. Wallander
och J. A.
Fernström.

22:o) I en till riksdagen den 14 februari 1920 avlåten proposition, nr 103, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

a) att avlidne andre instruktören i husslöjd Jonas Wallanders änka *Olivia Augusta Wallander*, född Ohlson, må från och med den 1 juli 1919 under sin återstående livstid, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 600 kronor; och

b) att ladugårdspigan vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet änkan *Ida Amanda Fernström*, född Svensdotter, må från och med den 1 november 1919 under sin återstående livstid från allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av 400 kronor.

Utredningen i förevarande ärende återfinnes i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för ovan angivna dag, till vilket utskottet får hänvisa.

På grund av i statsrådsprotokollet anförda omständigheter har utskottet ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts framställning och hemställer alltså,

att förevarande proposition nr 103 må vinna riksdagens bifall.

Ang.
pensioner åt
fodermarsken
K. V. Gustafsson
och räkne-
biträdet A. K.
E. Borén samt
årligt under-
stöd åt änkan
S. V. Holm-
stedt och
hennes dotter.

23:o) I en till riksdagen den 14 februari 1920 avlåten proposition nr 127 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

a) att fodermarsken vid Flyinge hingstdepå *Karl Vilhelm Gustafsson* må från och med månaden näst efter den, varunder han frånträder sin befattning vid nämnda hingstdepå, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av ettusen kronor;

b) att räknebiträdet vid statens meteorologisk-hydrografiska anstalt *Agnes Karolina Elisabeth Borén*, född Leczinsky, må från och med månaden näst efter den, i vilken hon avgår från sin anställning vid anstalten, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av fyrahundra kronor; samt

c) att avlidne lantmateriauskulanten *Sven Otto Emanuel Holmstedts* änka *Sigrid Vilhelmina Holmstedt*, född Lundahl, samt makarnas minderåriga dotter *Birgit* må från och med den 1 januari 1920 å allmänna indragningsstaten uppbära årliga understöd, änkan med 500 kronor, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, samt dottern med 200 kronor till utgången av det år, varunder hon uppnått 18 års ålder.

Utredningen återfinnes i ovanberörda statsrådsprotokoll, till vilket utskottet får hänvisa.

Utskottet har vid granskningen av Kungl. Maj:ts föreliggande framställningar icke funnit något att erinra och hemställer förty,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 127 må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 mars 1920.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.

Herr *Edbom* har begärt få antecknat, att han icke deltagit i behandlingen av här ovan omnämnda ärenden.